

Motion till riksdagen 2005/06:So661

av **Ulrik Lindgren m.fl. (kd)**

Socialtjänstpolitik

1 Sammanfattning

En kristdemokratisk idépolitik motiverar att ett gemensamt ansvar tas för alla människor och i synnerhet för utsatta. Välfärdssamhället ska bygga på att enskilda och grupper av människor som familj, grannar och föreningar i första hand ges möjlighet att ta ett stort ansvar för den nära omgivningen. Det offentliga ska stödja dessa nätverk, men det offentliga är samtidigt ytterst ansvarigt för att alla ska kunna leva ett värdigt och tryggt liv.

Socialpolitiken ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafterna i dessa gemenskaper. Socialpolitiska insatser måste präglas av respekt för den personliga integriteten och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet från den enskilde, vuxna såväl som barn. Offentlig, privat och ideell verksamhet ska komplettera varandra.

Socialtjänsten lider av samma problem som övrig verksamhet i kommunsektorn: Resurserna räcker inte för alla åtaganden samtidigt som fortsatta skattehöjningar inte är möjliga. Högre tillväxt är ett måste på lång sikt för de kommunala ekonomierna. På kort sikt krävs höjda statsbidrag. Men även bättre samverkan, högre effektivitet och ett utvecklat kunskapsbaserat arbete krävs för att förbättra kommunernas sociala arbete.

Politikområdet omfattar insatser för att förbättra situationen för de mest utsatta grupperna i samhället. Det handlar om personer och familjer med behov av ekonomiskt bistånd, barn och familjer i socialt utsatta situationer, hemlösa, missbrukare, prostituerade och kvinnor som utsätts för hot och våld.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning.....	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Socialtjänsten – ett stöd för den enskilde och familjen.....	3
5	Mer kunskap behövs.....	3
6	Förbättra samverkan.....	4
7	Satsa på de anställda.....	5
8	Behovet av en prioriteringsutredning.....	5
9	Utsatta barn och ungdomar.....	6
	9.1 Familjens betydelse för barnet.....	6
	9.2 Anmälningsskyldigheten.....	7
10	Missbruksvården.....	8
11	Hemlöshet.....	9
12	Utsatta kvinnor.....	10
13	Anhörigvård.....	11

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av utvärdering och uppföljning genom FoU-enheterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förbättrad samverkan inom socialtjänstområdet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av välutbildad och kvalificerad personal i socialtjänsten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en prioriteringsutredning inom socialtjänstområdet.

4 Socialtjänsten – ett stöd för den enskilde och familjen

Socialtjänstens uppdrag är att erbjuda omsorg för äldre och personer med funktionshinder, att hjälpa socialt utsatta barn och ungdomar och kvinnor som utsatts för våld och att erbjuda personer som lever på ekonomiskt bistånd och personer med missbruksproblem den hjälp och det stöd som de behöver.

För att socialtjänsten på bästa sätt ska fylla sin funktion måste det finnas balans mellan myndighetsrollen och en mer naturligt stödjande roll. Det är av vikt att verka för att socialtjänsten blir en del av ett nätverk av såväl ideella som offentliga aktörer så att alla de krafter som syftar till stödjande social verksamhet på bästa sätt tillvaratas. Som exempel kan nämnas att arbetet med familjecentraler bör vidareutvecklas. Likaså är det viktigt att samarbete med mödra- och barnavårdscentraler, förskola, skola och hälso- och sjukvård fungerar bra så att människor med problem tidigt kan identifieras och ges det stöd som behövs.

5 Mer kunskap behövs

Vård och behandling för ungdomar som befinner i drogmissbruk och kriminalitet samt förebyggande arbete för dem i riskzonen tillhör de mest angelägna uppgifterna för socialtjänsten. För att kunna möta varje ny generation måste arbetet utvecklas utifrån ny kunskap och utifrån människors förändrade livsmönster och värderingar.

Socialstyrelsen har framfört krav att socialtjänsten måste arbeta mer evidensbaserat. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) är ett institut inom Socialstyrelsen som påbörjade sin verksamhet den 1 april 2004. Det tidigare Centrum för utvärdering av socialt arbete, CUS, har uppgått i det nya institutet. Verksamhetsfältet omfattar omsorgen om individ och familj, äldre och funktionshindrade. Huvuduppgifterna för IMS är att förse det sociala området med systematiska kunskapsöversikter över vilka insatser och

Fel! Okänt namn på

metoder som fungerar i det sociala arbetet och att stödja (och ibland genomföra) studier av sociala insatser och strukturerade åtgärdsprogram. Det är även att stödja utvecklingen av systematiska bedömningsmetoder samt att sprida information om resultaten.

Även genom de FoU-enheter som har byggts upp runt om i landet har utvärdering och uppföljning möjliggjorts, främst genom stöd från Socialstyrelsen. FoU-enheterna är mycket viktiga för att säkra kvaliteten och göra insatserna mer träffsäkra. Idag har dessa FoU-enheter ett mycket osäkert läge eftersom den framtida finansieringen är oklar. Ska socialtjänsten utvecklas mot mer av evidensbaserat arbete krävs fortsatt och långsiktigt stöd till de regionala FoU-enheterna.

Inte minst viktigt är det att personalen inom socialtjänsten också får möjlighet till etisk reflektion och vidareutbildning i yrkesetik. Socialtjänsten ska förmedla en service som människor vill ha, men också kunna ingripa utan att någon själv sökt hjälp. Socialtjänsten ska ibland arbeta med att förändra människors beteende och därvid utgå från brukarnas/klienternas självbestämmande och ansvar, men samtidigt har socialtjänsten en yttersta möjlighet att tillgripa tvång. Socialtjänsten är en av de viktiga ”normproducenterna” i samhället. Verksamheten har denna strategiska betydelse eftersom man möter människor som av olika skäl inte kan hävda sig i samhället eller som inte motsvarar kraven på ett ”anständigt” liv. Det är mitt ibland dessa motstridiga intressen som det sociala arbetet utförs och valet av handlingsalternativ är inte alltid självklart.

6 Förbättra samverkan

I dag beräknas skillnaden mellan den beräknade kostnaden för nationellt beslutade mål, handlingsplaner och åtaganden och de resurser som finns till kommunsektorns förfogande till 15–20 miljarder kronor. Kristdemokraterna anslår därför 9 miljarder kronor mer än den socialdemokratiska regeringen i generella statsbidrag till kommuner och landsting de närmaste tre åren.

Alla problem i socialtjänsten härrör dock inte från bristen på resurser – det finns mycket att göra i form av effektiviseringar och förbättrade arbetssätt. I det sammanhanget diskuteras ofta behovet av bättre samverkan mellan huvudmännen. Kristdemokraterna anser att samverkan mellan huvudmännen måste ned på individnivå. Samarbete mellan förvaltningar har sin betydelse, men hjälper långt ifrån alltid den enskilde.

Samarbete och samordning av insatser ska göra att den enskilde inte behöver fundera på när den ena huvudmannen lämnar över till den andre. Kedjan av insatser måste hänga ihop. I detta avseende finns uppenbara brister, inte minst vid psykiatriska insatser för de personer som bor i ordinärt boende. Samverkan vid psykiskt sjukas och funktionshindrades vård och omsorg styrs av komplicerad lagstiftning och området bör därför bli föremål för en översyn. Oklarheterna består bl.a. av att det är svårt att avgöra vad som är psykia-

trisk behandling och vad som är social omsorg när det gäller insatser till personer med psykiskt funktionshinder.

7 Satsa på de anställda

Att arbeta som socialsekreterare innebär ett stort ansvar. Svåra avvägningar och viktiga beslut som påverkar enskilda människor tillhör vardagen. Det är av oerhört stor vikt att de som anställs inom socialtjänsten är kvalificerade med goda möjligheter till vidareutbildning. En av de viktigaste uppgifterna för kommunerna är att till socialtjänsten knyta grupper med samlad kompetens inom de områden som berör socialtjänsten.

8 Behovet av en prioriteringsutredning

Kommunerna tvingas alltid till prioriteringar inom begränsade ekonomiska ramar. En övervägande majoritet av landets kommuner har en minskande befolkning. Minskade skatteinkomster och statsbidrag försvårar kommunernas sociala arbete. Den demografiska utvecklingen riskerar att förvärra situationen än mer. Behovet av väl genomtänkta prioriteringar inom socialtjänsten är därför viktigare än någonsin. Utgångspunkten måste vara att de resurser som skapas genom företagande och tillväxt måste användas till förmån för de mest utsatta personerna i samhället, de som är i störst behov av hjälp.

Kristdemokraterna anser att en prioriteringsutredning för socialtjänstområdet måste tillsättas. Uppdraget bör utformas efter de principer som styrde den parlamentariska prioriteringsutredningen för hälso- och sjukvården (SOU 1995:5). Den utredningens betänkande har haft stor betydelse för fördelningen av begränsade resurser inom sjukvården. Vårdpersonalen fick en enklare arbetssituation och utvärderingen av verksamheten har underlättats.

Behovet av en prioriteringsutredning inom socialtjänstområdet har även förts fram av Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS). FSS menar att vad som behövs är en genomgripande socialpolitisk prioriteringsdebatt där både den centrala och den lokala politiska nivån aktivt deltar och tar sitt politiska ansvar. Statsrådet för socialtjänstfrågor Morgan Johansson har dock tidigare meddelat att en prioriteringsutredning inom socialtjänstområdet inte är aktuell med motiveringen att utsatta grupper inte ska behöva konkurrera med varandra. Men detta är ju egentligen det främsta argumentet för en prioriteringsutredning. Svaga grupper ställs redan mot varandra utan att det är resultatet av en övergripande politisk prioritering. Det innebär också att man ställer anställda som arbetar inom socialtjänsten i en svår situation.

Fel! Okänt namn på

9 Utsatta barn och ungdomar

I Sverige finns på många olika håll en stor kunskap om barns utveckling och behov. All denna kunskap bör sammanställas och utgöra grund för vidare forskning och utveckling av arbetet kring barn på central och övergripande nivå i Sverige.

Förebyggande och tidiga insatser för barn och ungdomar som riskerar att fara illa måste bli bättre. De generella och förebyggande insatserna bör vara grunden för samhällets stöd till utsatta barn, men också riktade insatser av olika slag är nödvändiga. Socialtjänsten har det övergripande ansvaret för insatser när barn far illa eller befinner sig i särskilt utsatta situationer. Genom socialtjänstens försorg kan många riktade insatser göras för att förebygga detta. Det kan röra sig om barn till missbrukande föräldrar, barn till psykiskt sjuka/funktionshindrade föräldrar och barn i våldsbenägna familjer.

Resursbristen i många kommuner medger endast att socialtjänsten hanterar ”akuta fall”. Socialtjänstens arbetssätt borde dock i högre utsträckning karaktäriseras av riktade insatser för barn som riskerar att råka illa ut. Det kan bl.a. handla om att identifiera riskmiljöer för barnen t.ex. genom att handlingsplaner för detta ändamål upprättas.

Köerna till barnpsykiatri är oacceptabelt långa, det rapporteras om väntetider mellan sex månader upp till två år och landstingen har stora svårigheter med att åtgärda problemen. Även akutköerna är ibland mycket långa. Barnpsykiatri hinner heller inte göra de utlåtanden som ligger till grund för socialtjänstens beslut, vilket fördröjer denna process.

Barn- och ungdomspsykiatriens brister har uppmärksammats mycket under senare år. Men oron och uppmärksamheten har inte medfört några större resurstillskott. Enligt Barnombudsmannens senaste undersökning uppger nästan hälften av BUP-mottagningarna att resurserna är oförändrade sedan 2002, bara 27 procent uppger att de fått mer resurser, medan 24 procent fått minskade resurser.

Kristdemokraterna anser att hela barn- och ungdomspsykiatri nu behöver en upprustning. Vi föreslår därför att 400 miljoner kronor avsätts under tre år. Resurserna ska utbetalas efter avtal mellan regeringen och Sveriges kommuner och landsting. Avtalet ska tydligt peka ut vilka åtaganden som krävs för att resurserna ska komma huvudmännen tillhanda så att substantiella förbättringar av barn- och ungdomspsykiatri kan uppnås.

Kristdemokraternas politik för en förbättrad psykiatri för barn och ungdomar utvecklas i motion 2005/06:So707.

9.1 Familjens betydelse för barnet

Det finns mycket omfattande forskning som visar på familjens avgörande betydelse för barns hälsa och utveckling. En trygg och kärleksfull familj skapar de bästa förutsättningarna för barn att utvecklas på ett positivt sätt. Ett samhälle som inte bygger på denna insikt, som inte stöttar familjen, kommer att gå en mycket bekymmersam framtid till mötes.

Fel! Okänt namn på

Många av de problem vi ser bland unga idag med oro och stress i skolan, psykisk ohälsa, våld och kriminalitet, vandalisering, drogmissbruk och rotlöshet hänger samman med familjens kris. Alltför många familjer saknar förutsättningar att fungera som en trygg gemenskap och bas för vidare utveckling. Socialtjänstens verksamhet bör vara inriktad på att förbättra dessa förutsättningar.

Barn som far illa inom familjen hör till de allra mest utsatta. Långvariga och våldsamma konflikter mellan föräldrarna, alkohol- och drogmissbruk, psykiska sjukdomar och uppslitande vårdnadstvister påverkar i allmänhet barnets hälsa mycket negativt.

Att förebygga att familjer hamnar i kris handlar inte bara om en bra ekonomisk familjepolitik. Restriktiv alkoholpolitik, väl fungerande psykiatrisk vård, fungerande arbetsmarknad, bra barnomsorg, utveckling av familjecentraler och familjerådgivning och föräldrautbildning är alla viktiga delar av en politik med förebyggande ambitioner. Samtliga dessa områden har den socialdemokratiska regeringen försummat.

I de fall familjen präglas av djupa, våldsamma konflikter, drogmissbruk och övergrepp måste det finnas tydliga strukturer och regler kring omhändertagande av barn. I dessa fall är det av oerhörd vikt att man eftersträvar kontinuitet, förutsägbarhet och ger barnet en känsla av sammanhang och mening.

Ju tidigare socialtjänsten kan identifiera vilka barn som är utsatta, desto större är förutsättningarna att man lyckas hitta bra åtgärder. Det är av stor vikt att barn i missbrukarfamiljer tidigt får möjlighet att knyta an till vuxna utan problem. Här har socialtjänsten en nyckelroll i att hitta fungerande metoder för att skapa möten mellan stödjande vuxna och utsatta barn.

Det är också viktigt att föräldrar med problem får rätt stöd för att klara av sin föräldraroll. Kristdemokratisk politik för ett förbättrat föräldrastöd återfinns i motion 2005/06:Sf432. Frågor som berör vårdnad, boende och umgänge i samband med separationer och skilsmässor utvecklas i motion 2005/06:So647.

9.2 Anmälningsskyldigheten

Kristdemokraterna anser att det finns anledning att ta upp en allvarlig brist i samhällets skydd för utsatta barn – bristen på barnkompetens hos de som arbetar med eller nära barn. Det saknas kunskap både inom forskningen och ute i verksamheterna. Socialstyrelsen har i flera rapporter påtalat allvarliga brister. Som så ofta blir det de vuxnas behov som sätts i första rummet i utredningar som rör barn istället för barnets bästa. Kommunerna måste ta ett långsiktigt ansvar för att utbilda sin personal i förskolor, barnvårdscentraler och grundskolor.

I regeringens proposition – Stärkt skydd för barn i utsatta situationer m.m. (prop. 2002/03:53) – föreslogs en utökning av anmälningsskyldigheten till myndigheter inom kriminalvården och Rättsmedicinalverket. Detta var ett förslag i rätt riktning som dock måste åtföljas av fler åtgärder. Nya personalgrupper – som anställda i kriminalvården och vid rättspsykiatriska avdelningar

Fel! Okänt namn på

inom Rättsmedicinalverket – fick skyldighet att anmäla misstankar om missförhållanden.

Anmälningssplikten fungerar inte alltid. Studier inom grundskolan i Stockholm 1998 visade att anmälan gjordes i 45 procent av fallen då barn misstänktes fara illa. En undersökning inom förskolorna i Stockholm 1997 visade att endast en tredjedel av fallen anmäldes. En undersökning från 1998 visade att sjuksköterskor på barnvårdscentraler anmälde endast 11 procent av de fall där sjuksköterskorna var oroliga för barnen.

Skolor, sjukvård, barnvårdscentraler, förskolor och polis har ett särskilt ansvar att ingripa när det finns misstankar om att ett barn misshandlas. Men om anmälningssplikten ska bli ett effektivt verktyg krävs utbildning av personer som arbetar med eller nära barn. Utbildning i att identifiera problemen och utbildning för att våga vara den som anmäler behövs. Utan utarbetade rutiner och handlingsplaner är risken stor att misstankar om t.ex. misshandel inte kommer till socialtjänstens kännedom.

10 Missbruksvården

I Sverige finns uppskattningsvis nästan 30 000 missbrukare av tunga droger och antalet ökar. För att dessa människor ska upphöra med sitt missbruk är långvarig vård och behandling så gott som alltid nödvändig. När det gäller alkoholmissbruket är det än mer omfattande. Ingen vet hur stort antalet alkoholmissbrukare är men det kan förväntas öka, särskilt om en 40-procentig spritskattesänkning genomförs.

Samtidigt som behovsutvecklingen varit negativ med ett allt större antal missbrukare har allt färre fått vård under de senaste tio åren. I Socialstyrelsens senaste lägesrapport kring individ- och familjeomsorg (2005) ges som vanligt en mörk bild av missbrukarvården.

Huvudproblemen är att resurserna långt ifrån är tillräckliga och det är svårt för den enskilde att överhuvudtaget få vård. Det finns en brist på avgiftningsplatser, psykiatrisk vård, eftervård och samordning. När missbruksvård väl ges är den fragmentarisk och oftast utan fungerande vårdkedjor. Ytterligare ett problem är att kvalitén på missbrukarvården är mycket varierande.

Sedan 1995 har kostnaderna för socialtjänstens missbrukarvård skurits ned med över en miljard kronor. Det motsvarar en minskning med 20 procent. Både institutionsvård och öppenvårdsinsatser har minskat. De resurser som tillförs missbrukarvården i budgetpropositionen är mycket välkomna och kan förhoppningsvis innebära förbättringar. Men mot bakgrund av de behov som finns och de besparingar som gjorts behövs mer kraftfulla och långsiktiga åtgärder.

Kristdemokraterna anser att det är viktigt att de krav som ställs på den vård som erbjuds missbrukare är desamma som kraven inom annan vård. Idag finns det inga formella krav på speciell utbildning eller behörighet för att behandla missbrukare. I princip kan vem som helst bedriva vården. En missbrukare kan inte heller överklaga beslut om sin egen behandling. Det är inte

acceptabelt. Det pågående arbetet inom Socialstyrelsen med att ta fram riktlinjer för en evidensbaserad vård måste ges hög prioritet och komma verksamheten till del.

Det är viktigt att lyfta fram de ideella insatserna inom missbrukarvården. Det är en kraft som inte kan dirigeras uppifrån, men som måste stödjas på ett positivt sätt av statsmakterna. Frivilligorganisationerna har även lång erfarenhet av förebyggande arbete. Utvärderingar visar att de flesta ideella organisationer uppvisar mycket goda resultat inom den missbrukarvård de bedriver.

Kristdemokraterna anser att missbrukarvården måste få en upprustning – i alla de delar som rör uppsökande verksamhet över vård och behandling till eftervård och uppföljning. På sikt bör missbrukarvården omfattas av en nationell vårdgaranti.

Kristdemokraterna föreslår ett resurstillskott på sammanlagt 100 miljoner kronor för år 2006 och 2007 till frivilligorganisationer verksamma inom missbrukarvårdsområdet.

Kristdemokraterna utvecklar sin alkoholpolitik i motion 2005/06:So708 och narkotikapolitiken i motion 2005/06:So704.

11 Hemlöshet

Frivilligorganisationernas arbete är ovärderligt både när det gäller att förebygga hemlöshet och i fråga om att bygga upp det mänskliga nätverk som krävs för att många av de hemlösa stegvis ska kunna ta ansvar för ett eget hem. Detsamma gäller anhöriga, vänkretsen, tidigare arbetskamrater etc. till den som blivit hemlös. Även om kommunen kan finna en bostad krävs ett mänskligt engagemang från det civila samhället för att bostaden så småningom ska bli ett bestående och tryggt hem.

Många hemlösa har under längre tid varit i kontakt med offentliga myndigheter och har gradvis tappat förtroendet för dessa. Det kan t.ex. bero på det bemötande som den biståndsbehövande möter inom socialtjänsten. Även här spelar frivilligorganisationerna en viktig roll, bl.a. med att återknyta kontakten med de sociala myndigheterna.

I syfte att förbättra samverkan mellan frivilligarbetare och professionella bör de som är personligt engagerade i att bistå hemlösa erbjudas att ingå i kontaktgrupper tillsammans med dem som arbetar professionellt som specialister eller socialarbetare.

Hemlösa eller bostadslösa människor finns numera även utanför storstäderna. Inte minst i takt med att bostadsbristen sprids till flertalet kommuner minskar antalet lägenheter som hyrs ut till människor utan egen försörjning. I Jönköping prövas nu i försiktiga former en samverkansmodell mellan alla bostadsföretag och kommunens socialtjänst för att få fram lägenheter till bostadslösa med socialbidrag/sjukpenning. Varianter på sådana samverkansmodeller bör prövas för att ge människor chans att komma in i bostadshierarkin. Första behovet är tak över huvudet (härbärke), därefter en kommunalt garanterad bostad, eget kontrakt osv. Kristdemokraterna anser att målet bör

Fel! Okänt namn på

vara att införa någon form av tak-över-huvudet-garanti i varje kommun. Kristdemokraternas politik kring hemlöshetsproblematiken utvecklas i motion 2005/06:So698.

12 Utsatta kvinnor

Statistiken kring våld och övergrepp riktat mot kvinnor är deprimerande läsning. År 2004 anmäldes cirka 22 800 fall av kvinnomisshandel, vilket är en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Grov kvinnofridskränkning ökade med 11 procent – cirka 2 100 brott anmäldes. Anmälningarna av våldtäkt ökade med 3 procent, olaga hot mot kvinnor med 4 procent och ofredande ökade med 10 procent.

Vem ska bära konsekvenserna när män slår och utnyttjar kvinnor? Kristdemokraterna vill skydda offret genom att komma åt förövaren och begränsa hans möjligheter att utöva våld som i ett tjugotal fall varje år utmynnar i dråp och mord. Precis som fallet är med mobbning i skolan är det inte offret som ska tvingas flytta på sig utan förövaren som ska kontrolleras. Kristdemokraterna vill se ett förslag omgående. Det skall inte behöva ta årtal att utreda och ta ställning i en så angelägen fråga.

När den pågående utredningen om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (dir. 2005:32) presenterar sina utredningsförslag är det viktigt att regeringen skyndsamt kommer med konkreta förbättringsåtgärder så att skyddet för utsatta kvinnor förbättras.

Kvinnojourerna utför ett oerhört viktigt arbete för utsatta kvinnor men de behöver mer resurser till sin verksamhet. De kvinnor som utsätts för hot och våld behöver stöd från en jourverksamhet dels individuellt före, under och efter rättegångar, dels i form av självhjälpsgrupper.

På rikspanet är misshandel och kvinnofrid uppmärksammade problem, men på kommunal nivå ser det inte alls likadant ut. Mer än hälften av Sveriges kommuner saknar kvinnojour. Man kan se att misshandeln ökar. Detta ger en oroväckande bild. Kristdemokraterna menar att kommunernas stöd till verksamhet riktad till utsatta kvinnor och barn måste utvecklas och intensifieras. Därför bör 5 kap. 11 § socialtjänstlagen skärpas så att den kräver av kommunerna att de ger stöd och hjälp åt brottsoffer och då särskilt beaktar kvinnor och barn.

Idag betalar staten bidrag till landets kvinnojourer på flera olika sätt. Dels fördelas bidrag till centralorganisationerna ROKS och SKR via Socialstyrelsen, dels kan lokala kvinnojourer tillsammans med kommunen söka bidrag hos länsstyrelsen. En granskning av centralorganisationernas årsredovisningar visar att det bara är en tredjedel av statsbidragen som betalas ut via Socialstyrelsen som går vidare till den lokala verksamheten som syftar till att hjälpa utsatta kvinnor. Kommunerna ska ha ett ansvar att ekonomiskt stödja kvinnojoursverksamhet. Idag drivs kvinnojourerna av ideella föreningar vilket sänker tröskeln för utsatta kvinnor att våga ta en kontakt. Vi ser positivt på att det civila samhället tagit så stort ansvar för kvinnojoursverksamheten men vi

anser att kommunerna och staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar. Kristdemokraterna utvecklar sin politik för utsatta kvinnor och kvinnofrid i motion 2005/06:Ju306.

12.1 Anhörigvård

Anhörigvården utgör basen i vård- och omsorgsarbetet. Dessa insatser kan inte mätas eller värderas i precisa tal men viss forskning pekar på att upp emot två tredjedelar av all omvårdnad sköts av närstående som maka/make, barn, släkting eller vän. Detta gäller också till betydande del rena sjukvårdsinsatser.

Trots uppmärksamhet och ett ökat stöd från kommuner och frivilligorganisationer har inte anhörigvårdarens vardag förändrats mycket. Anhörigvårdare har en fysiskt tung arbetsbörda och har sällan någon egen fritid. De får för litet stöd av den professionella vården. Ändå ser många fördelar med sin uppgift: Den är meningsfull och ger en kvalitativt bättre vård som tillgodoser den sjukes behov av värdighet och integritet. Unga anhöriga som vårdar exempelvis demenssjuka föräldrar i yrkesverksam ålder uttrycker dock ofta en känsla av isolering och utanförskap.

Den självklara utgångspunkten borde vara att se och erkänna familjens och de närståendes roll och funktion i vården av äldre, sjuka eller funktionshindrade. Arbetet måste ta sin utgångspunkt i att anhörigvårdare har rätt till praktisk och ekonomisk hjälp, information och handledning för att frivilligt kunna ta sig an uppgifter som annars skulle utföras av vårdpersonal med flera års utbildning. Uppgiften som anhörigvårdare får inte vara påtvingad. Anhörigrollen måste uppvärderas, erkännas och ges stöd för att möta framtidens behov.

Kristdemokraterna utvecklar sin syn på anhörigvården i motion 2005/06:So705.

Stockholm den 5 oktober 2005

Ulrik Lindgren (kd)

Inger Davidson (kd)

Rosita Runegrund (kd)

Kenneth Lantz (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Olle Sandahl (kd)

Chatrine Pålsson (kd)

Sven Brus (kd)

Torsten Lindström (kd)

Dan Kihlström (kd)